

Okul Öncesi Dönemde Masal Anlatıcılığı: Öğretmen Görüşleri ve Uygulama Deneyimleri

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Merve ARABACI¹, Yasemin AYDOĞAN²

1 Arş. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, mervebicer@aku.edu.tr, ORCID:0000-0002-9837-3950

2 Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, yaseminaydogan@gazi.edu.tr, ORCID:0000-0002-9802-7820

Gönderilme Tarihi: 09.10.2024 Kabul Tarihi: 10.01.2025 DOI: 10.37669/milliegitim.1564173

Atıf: “Arabacı, M., ve Aydoğan, Y. (2025). Okul öncesi dönemde masal anlatıcılığı: Öğretmen görüşleri ve uygulama deneyimleri. *Millî Eğitim*, 54(246), sayfa 1109-1146. DOI: 10.37669/milliegitim.1564173”

Öz

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatımına ilişkin görüşlerinin ve uygulama deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma modellerinden olgubilim deseninde gerçekleştirilen çalışmada veriler, odak grup görüşmesi tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu dokuz okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Odak grup görüşmesi, dijital iletişim platformu üzerinden çevrim içi olarak, bir moderatör ve bir gözlemci eşliğinde, 70 dakikalık bir oturumda gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi tekniğinde çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında; öğretmenler, masal anlatma ve dinleme alışkanlıklarının çocukluk dönemindeki ailevi ve kültürel bağlarla şekillenmiş durumda olduğunu, sosyal medya gibi modern araçların bu alışkanlığa etki ettiğini, masalların güvenli, huzur veren, iyileştirici bir deneyim sunduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca masal anlatımının çocukların sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimi becerilerine önemli katkılar sağladığını ve bu nedenle mutlaka okul öncesi dönemden itibaren anlatılması gerektiğini belirtmişlerdir. Özellikle çocukların yaş ve ilgilerine uygun masalların seçilmesi, uyarlanması ve didaktik olmaktan kaçılmasının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bazı öğretmenler, belirli bir gün ve zaman diliminde masal anlatırken diğer öğretmenler daha esnek bir yaklaşım benimseyip uygun anlarda ve çocukların isteklerine göre masal anlatıklarını ifade etmişlerdir. Kimileri masal anlatımı öncesinde hazırlık yaparken, kimileri de grubun dinamiğine göre daha doğaçlama bir şekilde masal anlatmaktadır. Masal anlatmanın, çocukların sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerine önemli katkılar sağladığı belirtilmiştir. Araştırmada okul öncesi dönemden itibaren çocuklara masal anlatımları yapılmasının hem öğretmen hem de çocuklar açısından önemli katkılar sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: masal anlatımı, okul öncesi öğretmenleri, okul öncesi, masal, hikâye

Storytelling in Preschool: Teacher Perspectives and Practical Experiences

RESEARCH ARTICLE

Abstract

This study aimed to determine the views and practical experiences of preschool teachers regarding storytelling. The research was conducted using a phenomenological design, one of the qualitative research models, and data were collected through the focus group interview technique. The study group consisted of nine preschool teachers. The focus group interview was conducted online via a digital communication platform with a moderator and an observer during a 70-minute session. The research data were analyzed using content analysis. The findings revealed that teachers' storytelling and listening habits were shaped by familial and cultural ties during childhood, and modern tools such as social media influenced these habits. Teachers expressed that stories offer a safe, comforting, and healing experience. Additionally, they highlighted that storytelling significantly contributes to children's social-emotional, cognitive, and language development, and thus it should be practiced from the preschool period onwards. They emphasized the importance of selecting and adapting stories according to children's age and interests, while avoiding didacticism. Some teachers reported telling stories at specific times, while others adopted a more flexible approach, telling stories at appropriate moments based on children's wishes. While some teachers prepared in advance for storytelling, others narrated stories more spontaneously depending on the group's dynamics. It was noted that storytelling significantly benefits children's social-emotional, cognitive, and language development. The study concluded that storytelling from the preschool period onward provides significant benefits for both teachers and children.

Keywords: storytelling, preschool teachers, preschool, fairy tales, story

Giriş

Masalların veya hikâyelerin aktarılmasında bir sanat olarak kabul gören anlatma sanatının önemli bir yeri vardır. Türkiye’de anlatma sanatı hakkında verilen eğitimler ve yayınlar “hikâye anlatıcılığı” ve “masal anlatıcılığı” olarak iki farklı kavramla anılmaktadır (Aydemir, 2021). Uluslararası literatürde ise genel olarak hikâye anlatma sanatını ifade eden “storytelling” kavramı kullanılmaktadır (Polletta vd., 2011). Hikâye ve masal anlatıcılığı, temelde anlatıcılık sanatı altında yer alan aynı kavramları ifade etmektedir ancak bu araştırmada masal anlatıcılığı teriminin kullanılması uygun görülmüştür. Her ne kadar mevcut araştırmada anlatımından bahsedilen metinler sadece geleneksel masallar olmasa da genel olarak masalın tanımına bakarak hikâyelerin de masal çatısı altında ele alınabileceği anlaşılabılır. Masalın kelime kökenine bakıldığında Arapça “mesel” kelimesinin söyleniş değişikliğine uğramasıyla günümüzde masal kelimesine dönüştüğü görülmektedir. Anlam olarak “öğüt” manasına gelir. Farklı

yörelerde “hikâye, hekat, mesel, matal, metel” gibi kullanımları vardır (Oruç ve Çağır, 2020). Masallar, evrensel bir anlatım türü olarak “hayalî hikâye” şeklinde tanımlanır ve onları masal yapan, bu hayalî unsurlar ve olağanüstü olaylardır (Yılmaz, 2012; Zipes, 2012). Türk Dil Kurumu (TDK) masalı; “Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür.” olarak tanımlamıştır (TDK, 2023). Geçmişten günümüze sözlü kültür geleneğinin önemli bir parçası olan masallar, toplumların kültürel kodlarının aktarımını sağlayan ve eğitim amacıyla sıkça kullanılan edebî ürünlerdir (Oruç ve Çağır, 2020). Masalların, dinleyicilere ahlaki dersler vermek, eğlendirmek ve kültürel değerleri aktarmak gibi farklı amaçları vardır (Yılmaz, 2012). Dinleyici, anlatıcı ve masal arasındaki bağ ile kuşaktan kuşağa aktarılan masallar, sözlü kültürün sürekli canlılığını koruyan metinleri olarak kabul görür (Kepez, 2020).

Kendine has mantığı ile çocukların karşılaştığı ilk edebî tür olan masallar bütün kültürlerde çocuk edebiyatının en önemli kaynağı olarak görülür (Propp, 2001). Erken çocukluk döneminden itibaren masalların eğitimde kullanımının faydalarını doğrulayan araştırmalarda masalların; çocukların sosyal, duygusal, bilişsel, dil ve kişilik gelişimlerinde kritik bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Arıcı, 2008; Bakırcı, 2022; Farantika vd., 2022; Gayatri vd., 2023; Okam, 2021; Rafiola vd., 2022; Şahin, 2011; Vučković, 2018; Zipes, 2012). Masallar çocuksu duyarlılığı yansıtarak çocuğun ruhunu ve hayal dünyasını besleyip taşıdıkları mesajlar ve öğretiler sayesinde onu gerçek hayata ve dolayısıyla geleceğine hazırlar. İyi-kötü, doğru-yanlış, güçlü-zayıf gibi pek çok zıtlığın bir aradalığıyla çocuğa gerçek dünyanın fotoğrafını gösterir (Arıcı, 2008; Karatay, 2007; Propp, 2001). Genellikle mutlu sonla biten masallar, çocukların dünyasında zorlukların aşılabılır, kötülerin yenilebilir olduğunu göstererek olumlu etkiler bırakır (Şahin, 2011). Masallar, modern eğitimde araştırma tabanlı ve eleştirel bir yaklaşımla kullanıldığında çocukların eleştirel düşünme, problem çözme, empati, yaratıcılık, dinleme, anlatma, algılama gibi pek çok beceriler ile estetik deneyimler kazanmasında ve değerleri öğrenme sürecinde önemli bir araçtır (Karatay, 2007; Vučković, 2018). Bakırcı’ya (2022) göre, özellikle hayvan masalları çocukların gelişiminde ve eğitim süreçlerinde önemli bir rol oynar. İnsan özellikleri yüklenmiş hayvan masalları, çocukların dikkatini çekme ve onları eğlendirme açısından etkilidir. Bu masallar çocuklara iyilik, dürüstlük ve çalışkanlık gibi değerleri öğretir.

Henüz okumayı bilmeyen çocukları masal ve hikâyelerle buluşturmada ebeveyn ve öğretmenlerin rolü önemlidir. Çocukların hikâye ve masal dinlemeye yönelik doğal bir eğilimleri olduğu, onu büyük bir ilgiyle dinledikleri görülür. Bu ilgi, özellikle masallar doğru yöntemlerle anlatıldığında çocukların birçok beceriyi kazanmalarını destekler (Phillips, 2000). Masal anlatımı, insan deneyimlerinin temel bir parçası olarak güçlü ve etkileyici masallar aracılığıyla zihni ve kalbi geliştirmeye hazırlar. Bu durum, sosyal-duygusal öğrenme hedeflerine ulaşmak için doğal bir uyum sağlar. Bir hikâyeye dalmak, çocukların empati becerilerini ve eleştirel düşünme yeteneklerini aktif olarak harekete geçirir (Lewis, 2021). Masal anlatımı, karakteristik olarak etkileşimli bir yapıya sahip olduğundan dinleyici, anlatıcı ve masal arasında sürekli bir etkileşim vardır. Bu etkileşim sayesinde, çocuklar masalın anlatmak istediklerini daha kolay özümser (Phillips, 2000).

Amerika'da 1975 yılında kurulan Ulusal Hikâye Anlatma Ağı (The National Storytelling Network), hikâye anlatımını; kelimeler ve eylemler kullanarak hikâyenin unsurlarını ve görsellerini ortaya çıkarırken dinleyicinin hayal gücünü harekete geçiren etkileşimli bir sanat olarak tanımlar (The National Storytelling Network, n.d.). Bu araştırmaya söz konusu olan masal anlatım yönteminde, anlatıcının ve dinleyicinin anlatılan masalı ya da hikâyeyi aynı anda ve aynı yerde birlikte deneyimlemeleri söz konusudur (Phillips, 2010). Bu bağlamda bir masalı okumak ve anlatmak aynı şey değildir. Okuma yöntemi, metne veya resimlerine odaklanmayı gerektiren bir eylem iken; anlatma yönteminde anlatıcı ve dinleyici arasındaki bağı koparacak bir kitap yoktur. Anlatıcı, masalın temel noktalarını zihninde tutar ve dinleyicinin hayal gücünü aktive etmek için sözcükleri, sesini, bedenini, jest ve mimiklerini etkili kullanmaya çalışır (Phillips, 2010; Smyth, 2005; Wright, 1995). Bu performans sırasındaki duygusal aktivite akışı çocukların dikkatini çekerek beyinlerini meşgul eder. Çocuklar, masaldaki olaylara dolaylı olarak bir katılım sağladığından beyin bunu gerçek bir deneyim olarak algılayıp uyarılır. Bu da çocukların masallardaki karakterlerle empati yapabilmek için duygularını serbest bırakabilmesini sağlar. Duygular, sınıftaki kurallardan ve derslerden daha etkili bir şekilde davranıştaki değişimi ve gelişmeyi motive edebilir. (Lewis, 2021). Hayal güçlerini meşgul eden yaratıcı bir aktivite olduğundan, özellikle küçük çocuklara masal anlatıldığında etkileyici bir yöntemdir (Smyth, 2005). Bu yöntem, öğretmen çocuk arasındaki ilişkiyi güçlendirerek çocuğun içsel motivasyonla olumlu davranışlara yönelmesini sağlar (Gregor, 2010). Masal anlatımı sırasında oluşan dikkat ve odaklanma sayesinde

öğretmen, vermek istediği bilgiyi ya da kazanımı didaktik bir şekilde sunmak yerine anlatımda kurduğu etkileşimlerle çocuğun aktif katılımını sağlayarak gerçekleştirebilir (Köken, 2018). Farantika vd. (2022), masal anlatım yönteminin amaçlarını; çocuklarda olumlu davranış şekillendirme, karakter değerlerini aşılama, gelişimini dengeli bir şekilde destekleme, hayal gücünü teşvik etme, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisi geliştirme, kültürel değerlere duyarlılık sağlama olarak özetlemişlerdir. Ayrıca, konsantrasyon eğitimi, hafıza, duygusal ilişkileri güçlendirme, dil ve düşünce becerileri kazandırma gibi faydaları üzerinde durmuşlardır. Tüm bunların yanında masalların çocuklar üzerinde eğlendirici ve psikolojik travma iyileştirici etkisi vardır (Wulundari, 2016).

Hikâye anlatımının faydalarına ilişkin alan yazını incelemesinde; çocukların bilişsel, sosyal, duygusal (Davim vd., 2016; Erickson, 2018; O'Neill, 2008; Okam, 2021; Roca ve Vicol, 2022; Tassapoulou, 2017; Xiao vd., 2023), karakter ve değer gelişimlerinde (Gayatri vd., 2023), bilimsel kavramları anlamalarında (Kampeza ve Delserieys, 2019), problem çözme (Kayılı ve Erdal, 2021), yaratıcılık (Phillips, 2000; Sari ve Hermansyah, 2022), kaygı yönetimi (Sekarini vd., 2023), dil (Isbell vd., 2004; Rafiola vd., 2022), dinleme (Kuyvenhoven, 2007; Warsih ve Maulidaty, 2021), erken okuryazarlık becerilerinde (Agosto, 2016; Collins, 1999; Maureen vd., 2018; Miller ve Pennycuff, 2008), farklı kültürel değerleri tanımalarında (Lenox, 2000) ve davranış sorunlarının iyileştirilmesinde (Aminimanesh vd., 2019) etkili bir yöntem olduğuna dair çalışmalara rastlanmıştır. Kuyvenhoven (2005, 2007), masal anlatımının öğretim yöntemleri arasında sadece geçici bir araç değil, öğretim sürecinin tamamını etkileyen bir yaklaşım olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, masal anlatımının eğitimdeki faydalı yönleri hakkında birçok şey yazılmış olmasına rağmen, bu yöntemin pedagojik açıdan yeterince ele alınmadığını ve bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Literatürdeki bu boşluğu doldurmak için masal anlatım yönteminin faydalarını ortaya koymanın en iyi yollarından biri masal anlatım yöntemini bizzat deneyimlemiş öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymaktır.

Alan yazınında öğretmenlerin görüşlerini inceleyen bazı çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin Şahin (2011), okul öncesi öğretmenlerinin masalların çocukların gelişimine etkileri hakkındaki çalışmaları araştırmıştır. 14 öğretmenle yapılan görüşmeler sonucunda; öğretmenlerin dikkat çektiği, ders verdiği, olumlu davranış kazandırdığı, gelişimlerine ve hayal gücü, yaratıcılık, kendini

ifade etme, özgüven gibi becerilerine katkı sağladığı gerekçesiyle farklı masal anlatma yöntemleri kullandıklarını belirlemiştir. Uç ve Tuncel (2024), Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin eğitimde bu yöntemin kullanılmasına ilişkin görüşlerini incelediği araştırmasında 20 öğretmenle görüşme gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, Anadolu masal anlatıcılığının kültürel değerlerin kazandırılmasında ve çeşitli gelişim alanlarında etkili olduğu, ancak derlenen masal sayısının azlığı nedeniyle uygulamanın sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Aydın (2023), okul öncesi eğitimde masal anlatımına ilişkin görüşleri incelemek amacıyla yedi okul öncesi öğretmeni ile görüşme yapmıştır. Araştırma sonucunda; masal anlatımının çocukların gelişim alanlarını destekleyen etkili bir yöntem olduğunu belirlemiştir. Her ne kadar bu araştırmalar mevcut araştırmaya benzer görünse de bu araştırmada, çeşitli kurumlardan masal anlatıcılığı eğitimi almış ve düzenli olarak sınıflarında masal anlatımları gerçekleştiren öğretmenlerin uygulama deneyimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Ayrıca, öğretmenler arasındaki etkileşim sayesinde derinlemesine bilgi edinmek (Gülcan, 2021) amacıyla bu araştırmada odak grup görüşmesi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda okul öncesi öğretmenlerinin masallarla nasıl tanıştıkları, masal anlatımının onlara hissettirdikleri, çocuklara masal anlatma konusundaki görüşleri, masal anlatma sıklıkları, masal seçimleri, masal anlatımına nasıl hazırlandıkları, masal anlatım rutinleri, masal anlatımının çocuklara sağladığı faydalar hakkındaki görüşleri ve masal anlatımı konusundaki önerileri incelenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseniyle gerçekleştirilmiştir. Olgubilim araştırmalarının felsefesi, deneyimin temel yapısına ve bu deneyimin bilince nasıl aktarıldığına vurgu yapar. Dolayısıyla araştırılan olguyu deneyimlemiş kişilerin bilincindeki yeri ve önemi araştırılmaktadır (Merriam, 2018). Bu araştırmada okul öncesi çocuklarına masal anlatımı olgusunu deneyimleyen öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymak amaçlandığından olgubilim deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmaya Türkiye'nin farklı şehirlerinden dokuz okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenler, amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Bu yöntem, belirli ölçütleri karşılayan bir çalışma

grubu oluşturmaya hedefler (Büyüköztürk vd., 2018). Seçilen öğretmenler, masal anlatıcılığı eğitimi almış, çocuklara masal anlatma deneyimi olan ve araştırmaya gönüllü kişilerden oluşmaktadır. Çalışma grubundaki tüm öğretmenler kadındır, yaşları 30-43 arasında olup öğretmenlik deneyimleri 6 ile 21 yıl arasında değişmektedir ve hepsi devlet kurumlarında görev yapmaktadır. Altısı lisans, üçü yüksek lisans mezunudur. Sekiz öğretmen MEB Anadolu Masalları Projesi kapsamında hizmet içi eğitime katılmış, bunlardan ikisi eğitici eğitimi de almıştır. Dört öğretmen ise özel masal anlatıcılığı kurslarına katılmıştır. Sonuç olarak tüm öğretmenler bir veya daha fazla eğitim alarak sertifika edinmiştir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için gerekli etik kurul izni, 12.04.2023 tarih ve 05 sayılı toplantısında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından verilmiştir. Araştırma amacı doğrultusunda verileri elde etmek için nitel araştırmalarda veri toplama yöntemlerinden odak grup görüşmesi tekniği kullanılmıştır. Odak grup görüşmesi, seçilen konu hakkında katılımcı grubun kendilerini rahatlıkla ifade edebileceği bir ortamda fikir ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla yapılan görüşmelerdir (Christensen vd., 2015). Bu yöntem katılımcılar arasında etkileşim kurulması sayesinde derinlemesine bilgi edinmeye olanak sağlayan bir yöntemdir (Gülcan, 2021). Bu nedenle öğretmenlerin masal anlatıcılığı deneyimlerini paylaşabilmeleri ve birbirlerinden etkilenecek boşlukları doldurabilmeleri için odak grup görüşmesi tekniği tercih edilmiştir. Farklı illerden araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerini odak grup görüşmesi için bir araya getirebilmek amacıyla 16.04.2023 tarihinde çevrim içi video konferans platformu üzerinden görüşme yapılmıştır. Görüşme, moderatör ve bir gözlemci eşliğinde 70 dakikalık bir oturumda, okul öncesi dönem çocuklarına masal anlatımı görüşme formu soruları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bu form, araştırmacılar tarafından alan yazını incelemesi sonucu hazırlanmıştır. Formun taslak soruları hazırlandıktan sonra bir öğretmen ve iki alan uzmanının görüşleri alınarak taslak sorular yeniden düzenlenmiştir. Bir öğretmen ile yapılan pilot görüşme sonrasında taslak forma son hâli verilmiştir. Verilerin toplanmasında, öncelikle görüşmenin amacı açıklandıktan sonra veri kaybını önlemek amacıyla görüşmenin kayıt altına alınması için izin alınarak görüşme kaydı başlatılmıştır. Daha sonra öğretmenlerden kendilerini tanıtmaları istenmiş ve masallarla ilk nasıl tanıştıkları, kimlerden dinledikleri ve masalların onlara nasıl hissettirdiği,

çocuklara masal anlatma konusundaki görüşleri, masal anlatma sıklıkları, masal seçimleri, masal anlatımına nasıl hazırlandıkları, masal anlatım rutinleri, masal anlatımının çocuklara sağladığı faydalar hakkındaki görüşleri ve masal anlatımı konusundaki önerilerini içeren sorular yöneltilmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcıları yönlendirici ifadelerden kaçınılmaya çalışılmış ve gerektiği yerlerde katılımcıların görüşlerini detaylandırması için ek sorular yöneltilmiştir.

Verilerin Analizi ve Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Odak grup görüşmesinde kaydedilen görüşme verileri metne dönüştürülerek analize hazır hâle getirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden faydalanılmıştır. İçerik analizi, metinlerdeki belirli kelimelerin özel kodlamalarla gruplandırılması ve daha küçük içerik kategorilerine sistematik bir şekilde özetlenmesi amacıyla kullanılan bir analiz yöntemidir. Araştırmacılar, metindeki kelimelerin mevcudiyetini, anlamlarını ve ilişkilerini inceleyerek çıkarımlar yaparlar (Büyüköztürk vd., 2018). Özetle, içerik analizi temel olarak metinde bulunan kodları benzer temalar ve kategori kavramlarına göre düzenleme ve bu ilişkileri okuyucunun anlayabileceği bir şekilde yorumlama işlemlerini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu araştırmanın içerik analizi belirli aşamalar hâlinde gerçekleştirilmiştir. Öncelikle görüşmeler sırasında katılımcıların izniyle alınan ses kaydı metne dönüştürülerek arşivlenmiştir. Görüşme metnindeki öğretmenlerin kişisel bilgilerini etik ilkeler doğrultusunda gizlemek amacıyla Ö1, Ö2, Ö3,..., Ö9 şeklinde numaralandırılmıştır. Görüşme metni araştırmacılar tarafından birkaç kez okunmuştur. Ham verilere genel bir bakış sağlayarak metindeki önemli kavramlar ve anahtar ifadeler tespit edilerek kodlanmıştır. Bu kodlardan benzer nitelikte olanlar belirlenen kategoriler ve temalar altında toplanarak tümevarımcı bir teknik izlenmiştir. Bu eylem her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapıldıktan sonra araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla bir toplantı yapılmıştır. Kategori ve temaların güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği “Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100” formülü $(19/(19+2) \times 100 = 90,476)$ ile hesaplanmış ve %90 olarak bulunmuştur. Miles ve Huberman'a (1994) göre nitel araştırmalarda güvenirliliğin sağlanması için kodlayıcılar arasındaki uyum oranının en az %80 olması gerekmektedir. Bu koşula göre araştırmanın güvenirliliği sağlanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular araştırma soruları çerçevesinde ve odak grup görüşmesi sırasında alınan notlar çerçevesinde yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarının geçerliğini sağlamak

amacıyla veri analiz süreci detaylı olarak açıklanmış ve araştırmada elde edilen kategorileri temsil eden öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar atanan kodlarıyla birlikte bulgularda raporlanmıştır.

Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatımına ilişkin görüşlerinin ve uygulama deneyimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan tema ve kategoriler aşağıdaki Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

İçerik Analizi Sonucunda Ortaya Çıkan Tema ve Kategoriler

Temalar	Kategoriler
Öğretmenlerin masallarla tanışması	- Aileden masal dinleyenler - Sosyal medyadan tanışanlar - Öğretmeninden masal dinleyenler
Masalların öğretmenlere hissettirdikleri	- Güvenli ve huzurlu hissedenler - İyileşme hissedenler
Okul öncesi dönemde masal anlatımına yönelik görüşler	- Masalların gelişimsel katkıları - Seviyeye uygun masal anlatımı
Öğretmenlerin sınıflarında masal anlatma sıklığı	- Çocuklar istediği zaman anlatanlar - Çocuklara haftada bir masallar anlatanlar
Öğretmenlerin masal seçim kriterleri	- Çocukların sevdiği masalları anlatanlar - Kendi sevdiği masalları anlatanlar
Masal anlatımına hazırlık yaklaşımları	- Hazırlık yaparak anlatanlar - Doğaçlama anlatanlar
Masal anlatımında kullanılan rutinler	- Materyalli rutinler - Çocukları masal dinlemeye hazırlayıcı rutinler
Masal anlatımının çocukların gelişimlerine katkıları	- Sosyal-duygusal gelişime katkıları - Bilişsel gelişime katkıları - Dil gelişimine katkıları
Okul öncesi dönemde masal anlatımının yaygınlaştırılmasına yönelik öneriler	- Masal anlatımının ders olarak verilmesi - MEB, üniversiteler ve anlatıcılar iş birliğinde projeler yapılması - Anlatıcılık akademisi kurulması

Okul öncesi dönemde masal anlatıcılığı

Öğretmenlerin masallarla tanışması: Öğretmenlerin masallarla nasıl tanıştıkları, kimlerin ve ne zaman onlara masallar anlattığına yönelik soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde çoğunlukla ailesinin masal anlattığına yönelik görüş bildirenler olduğu görülmüştür. Bu görüşleri takiben hiç masal dinlemeden büyümesine rağmen sosyal medyada görüp etkilendiğini belirten ve ilkökul öğretmeninden dinlediğini ifade eden öğretmenler olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinin analizi sonucunda aileden masal dinleyenler, sosyal medyadan tanışanlar ve öğretmeninden masal dinleyenler olarak üç kategori oluşturulmuştur. Elde edilen kategoriler çerçevesinde öğretmen görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

Aileden masal dinleyenler

“...Küçüklüğümde beri hep masal dinleyerek uyuyan, gününü geçiren bir çocuk oldum. ...Hani şimdiki aileler çocuklarını oyalamak için işte telefon tableti kullanırken ben hep masal dinlerdim.” (Ö1)

“Beni de masallarla aslında dedem tanıştırdı. Benim dedem kırklı yaşlarında âmâ olmuştu. Yani kör olmuş bir taş ustasıymış ve çok yer gezmiş... O çok masallar dinlemiş. Ona anlatılan masalları da dedem bize anlatırdı, torunlarına anlatırdı...” (Ö5)

Sosyal medyadan tanışanlar

“Bence bu konuda sosyal medyanın da etkisi var. Ben mesela sosyal medyada masal anlatanları gördükçe hep şeyi düşünürdüm işte: ben de bir gün böyle anlatayım, anlatayım...” (Ö6)

Öğretmeninden masal dinleyenler

“Ben masallarla ilk yarım dönem dersimize giren ilkökul ikideki öğretmenim, onun sayesinde tanıştım...” (Ö4)

Masalların öğretmenlere hissettirdikleri: Masalların onlara nasıl hissettirdiği konusunda öğretmenlerin bir kısmı kendilerini dış dünyadan izole, korunmuş, bir fanusun içinde gibi güvenli ve huzurlu hissettiklerini belirtmişlerdir. Diğerleri ise, masalların ruhsal açıdan onlara iyileşme sağladığını ve rahatladıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşler çerçevesinde öğretmenlerin hissettiklerine yönelik görüşlerinden güvenli ve huzurlu hissedenler ile iyileşme hissedenler olarak iki kategori oluşturulmuş ve aşağıda bu kategorilere yönelik örnek ifadelere yer verilmiştir.

Güvenli ve huzurlu hissedener

“Masallar benim için adeta şöyle, hani çocukluğun bir güvenli alanı vardır ya onu anımsatan bir şey, kendimi içinde çok güvenli, huzurlu hissettiğim bir şey...” (Ö1)

“Masallar, beni dış dünyadan izole olmuş, kendi fanusumdaymış gibi hissettiriyor. Bir koruyucu kalkan hâline gelmiş.” (Ö9)

İyileşme hissedener

“Şu anda masalların şifalı olduğuna inanan ve gerçekten hem bana hem de çocuklara o şifanın geçtiğine inanan bir öğretmenim...” (Ö2)

“Orada bir sağaltım yaşadığımı hissediyorum. Hani bir tek saf ben değilim gibi. Tabi bunu çocuk olarak direkt idrak edemiyorsun ama böyle bir rahatlama yaşıyordum...” (Ö4)

Okul öncesi dönemde masal anlatımına yönelik görüşler: Okul öncesi dönemde çocuklara masal anlatımının mutlaka yapılması gerektiği konusunda tüm öğretmenler hemfikirdir. Bu görüşlerini farklı gerekçelere ve koşullara dayandırmışlardır. Bazı öğretmenler, masalların cesaret, duyguları ifade etme, hayal gücü ve hafızayı destekleyerek sosyal, duygusal ve bilişsel gelişime katkı sağladığı için anlatılması gerektiğini savunmuştur. Diğer öğretmenler ise, masalların özenle seçilmesi, yaş grubuna uygun olması ve didaktik olmaması şartıyla anlatılması gerektiğini belirtmiştir. Bu görüşlerin analizi sonucunda iki kategori elde edilmiştir: masalların gelişimsel katkıları ve seviyeye uygun masal anlatımı.

Masalların gelişimsel katkıları

“...Eşim de rehber öğretmen ve psikososyal destek süreçlerinde son zamanlarda zaten çok kullanıyor masalı ve ben birebir çocuklarda çok yararlı etkileri olduğunu görüyorum. Şu anda ben anlatmaya başladıktan sonra cesaretlendiklerini, kendi duygularını ifade etmek için masalı bir araç olarak kullandıklarını ya da bir yol, araç demek çok doğru olmayabilir belki. Bu çok mutlu ediyor beni... Ya ben anlatılması gerektiğini savunan tarafta olacağım ve daha çok anlatılmasını dileyeceğim.” (Ö8)

“...Özellikle masal sonrasında yaptıkları resimlerde hayal güçlerini o kadar güzel değerlendirip bunu resimlere döktüklerinde aslında onların hayal

dünyalarından ne kadar farklı alanlara hitap ettiğini ya da onun hayatında ne gibi etkeni olduğunu görüyorum...” (Ö7)

“...bir yetişkin masalı anlatsam, yoğunsa, uzunsa bile çocuk bir hafta sonra diyor ki en son orada kalmıştık, sonra ne oldu diye devam ettirebiliyor... Bu bana çok sihirli geliyor.” (Ö4)

Seviyeye uygun masal anlatımı

“...masal anlattığımda bazı karakterleri daha fazla yumuşatmaya ihtiyaç duyuyorum. Daha fazla doğaçlamaya ihtiyaç duyabiliyorum. Bildiğimiz bazı hikâyelerde daha fazla değişikliğe gitmeye ihtiyaç duyabiliyorum. Yani bu gelişim düzeyi konusunda beni kısıtlayan bazı masallar oluyor... Bu konuyu hiçbir zaman göz ardı etmeden anlatılması gerektiğine inanıyorum.” (Ö1)

“...Çocuk bir hafta sonra o masalı, yani çocuklara uygun anlatabilecek bir yetişkin masalıysa bile, yani içerisinde cinsel öge barındırmayan ya da işte onların ürün hayal gücüne zarar vermeyecek derecede ölçülü bir yetişkin masalı anlatsam, yoğunsa, uzunsa bile çocuk bir hafta sonra diyor ki en son orada kalmıştık, sonra ne oldu diye devam ettirebiliyor...” (Ö4)

“Kesinlikle anlatılmalı. En büyük şart yani kriter benim için yaş grupları çok önemli, yaş gruplarına dikkat ederek hikâyeler anlatılmalı. Ancak ben didaktik olmaktan, ders vermekten kaçınarak masal anlatılması gerektiğini, bu şekilde öğrendik ve yıllardır da böyle uyguluyorum... İşte az önce Ö1 öğretmenimiz söylediği karakteri yumuşatmayı şöyle uyguluyorum ben... Aslında sadece o anda kalarak, parmak sallamadan bir tohum gibi düşünerek bin tane belki tohum atacağız çocukların içine. Bir beklentiye kapılmadan... Eğer onları anlatmak isterlerse onlar anlatsınlar masalın sonunda biz dinleyelim. Çok kıymetli ve değerli... Bence kesinlikle anlatılmalı ama dediğim gibi benim için masal seçerken en dikkat ettiğim şey yaş grubu.” (Ö3)

Öğretmenlerin sınıflarında masal anlatma sıklığı: Bu konuda görüş bildiren öğretmenlerden bazıları çocukların masal dinlemeyi istemesi üzerine anlattıklarını belirtirken bir öğretmen ise, belirli bir yeri ve zamanı olmadığını ancak doğru zaman olduğunu hissettiğinde çocuklar da isterse doğaçlama bir şekilde anlattığını ifade etmiştir. Diğer öğretmenler ise haftada bir gün genellikle çember zamanlarında anlattıklarını ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden çocuklar istediği zaman ve haftada bir masal anlatanlar olmak üzere iki kategori elde edilmiş ve örnek ifadelerle sunulmuştur.

Çocuklar istediği zaman anlatanlar

“...En keyif aldığım şeyi paylaşmak istiyorum. Talep onlardan geldiğinde mutluluktan uçuyorum. Bazen hadi masal anlat öğretmenim diyorlar ya da hadi masal anlatalım diyorlar, onlar anlatıyorlar.” (Ö8)

“Hem yeri ve zamanı belli olmayan ve gerçekten talep onlardan geldiğinde, şunu da anlat öğretmenim ya da işte biliyorlarsa tamam sen devam et dediğimde hayır, sen daha güzel anlatıyorsun gibi bir dönüş mesela çok mutlu etmişti beni böyle talebin gelmesi...” (Ö9)

“Eee benim için yani **çember saatleri** de var ama bunun dışında belli bir zamanı ve yeri yok. Mesela işte yemekten sonra ya da bir işte meyve saatindeyken onlar yerken de size bir masal anlatsam mı ki, diyorum... Yani bu şimdi hadi masal saatimiz gibi değil de o artık bir zaman sonra oturuyor ve o noktayı hissediyorsun. Diyorsun ki evet şu an bir boşluk var orada masal zamanı sanki...” (Ö4)

Çocuklara haftada bir masallar anlatanlar

“...Her çarşamba birlikte oturup çembere, masalımı anlatıyordum ama bu seneki çocuklarımın biraz dinleme noktasında sıkıntıları vardı... Çember saatlerinde dinleme egzersizleri yapa yapa ikinci dönemde başladık tekrar masal anlatmaya. Her hafta günü belli olmuyor ama her hafta anlatmaya çalışıyorum.” (Ö2)

“...Evet, çember zamanlarım var ama hani çocukların ihtiyaçlarını ve ilgilerini dikkate alıyorum. Hani haftada işte belli bir gün çemberde masal çemberimiz oluyor...” (Ö8)

Öğretmenlerin masal seçim kriterleri: Öğretmenlerden sadece ikisi bu konuda görüş bildirmişti. Çocukların sevdiği masalları anlattığını ifade edenler bu türlerinin, zincirleme, eğlendiren, doğayla ilgili masallar, keloğlan ve hayvan masalları olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler kendi sevdiği ve kişisel olarak içselleştirdiği masalları anlatmayı sevdiklerini ve bunları daha keyifle anlattıkları için çocukların da sevdiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden çocukların ve öğretmenin sevdiği masalları anlatanlar olarak iki kategori oluşturulmuştur.

Çocukların sevdiği masalları anlatanlar

“Zincirleme masalları çocuklar çok seviyorlar. Daha sonra hayvan masallarını çok seviyorlar. Fabl türü masalları. Başka yani güldüren, eğlendiren masaları daha çok sevdiklerini gördüm.” (Ö2)

“Doğayla ilgili masalları çok seviyorlar, içerisine doğanın olduğu çünkü ben doğal bir yerde yaşıyorum. Sanırım çevrenin etkisi bu. Bunun dışında yine böyle içinde kurnazlığını böyle işte bir takım küçük oyunların olduğu böyle keloğlan masallarına da bayılıyorlar. Çünkü ben de çok seviyorum onları anlatmayı sanırım biraz da onun etkisi var.” (Ö4)

Kendi sevdiği masalları anlatanlar

“Kendi sevdiğim masalları çocuklar da çok seviyor çünkü daha içselleştirerek anlatıyorum. Ben de öncelikle benim etkilendiğim masalları anlatıyorum. Çünkü bir zaman sonra sınıfın tarzı sizin, sizin tarzınız sınıfın tarzı oluyor, siz de hissediyorsunuzdur...” (Ö4)

“Ya ben şöyle bir şeyim var bilmiyorum bana mı özgü de ben içinde olmadığım masalı seçmiyorum. O masalı anlatırken kendim de içinde olacağım için önce çalışıyorum... Çocukların eğlenebileceği, daha çok zevk alarak, onları katarak, karşılıklı o şekilde seviyorum.” (Ö2)

Masal anlatımına hazırlık yaklaşımları: Öğretmenlerin masal anlatımı öncesi yaptıkları hazırlıklar iki kategoriye ayrılmıştır: hazırlık yaparak anlatanlar ve doğaçlama anlatanlar. Çoğu öğretmen masalı okumak, yazmak, dinlemek, resmini yapmak, ilgili oyunlar veya etkinlikler bulmak, masalla ilgili nesneler kullanmak, metni yaş grubuna uyarlamak, masala tekerleme veya şarkı yazmak, ritim eklemek, mekân veya oturma düzenini ayarlamak gibi hazırlıklar yapmaktadır. Bazı öğretmenler ise grubun veya kendi anlık hislerine göre doğaçlama anlatmayı tercih etmektedirler. Farklı kategorilere yönelik öğretmenlerin ifadeleri aşağıda sunulmuştur.

Hazırlık yaparak anlatanlar

“Masalı çalışmadan anlatmıyorum. Yazıyorum, çiziyorum, resim yapıyorum, onunla ilgili etkinlik araştırıyorum...” (Ö2)

“...Bu bazen bir materyal olabiliyor. Zaman zaman işte ilginç kutular olabiliyor. Çocukların masal sonuna kadar ilgilerini çekebileceğini düşündüğüm

masalla ilgili bazı öğeler olabiliyor... Değişik bir mekân kullanacaksam tabii ki mekânın ayarlanması, örneğin dışarıda oturacaksınız. Oradaki işte oturma alanınız nasıl olacak? ...Yani her şeyin spontane gelişmesi değil de gerçekten hazırlanmış ve daha profesyonel yapmayı tercih ediyorum...” (Ö1)

“Şimdi bunu çok nadir yapıyorum ama çok kıymetli. Sınıfın normal düzenindeki bir nesnenin yerini değiştiriyorum, farklı bir nesne koyuyorum. Mesela bir kuş tüyü koyuyorum. Hangisi önce fark edecek ve o kuş tüyü o gün niye orada ve o gün kuşlarla ilgili bir masal anlatıyorum mesela...” (Ö4)

“Ben de metni biraz düzenleme ihtiyacı hissediyorum. Bazen küçük bir dörtlük tüm çocuğu küçük yaş grubunu anlattığım için genel itibariyle sesler benim daha çok dikkatimi çektiği için çocukların da onlar dikkatlerini çekiyor. Yani onları ayarlamak bir küçük tekerleme, bazen olmayan bir şey eklemek...” (Ö9)

Doğaçlama anlatanlar

“... Eğer karşımdaki alıcı bir grupsa, beni tetikleyen, beni başka bir yöne çevirecek bir grupsa anında masalın içeriği de değişiyor. Yani içerik temeli ya da figürleri değişmiyor tabii ki ama içine şarkı da giriyor, oyun da giriyor. Hadi orada duruyoruz başka şeyler yapıyoruz. Sonra masala tekrar devam ediyoruz... Son zamanlarda anlattığım masallar yani hiç okumadan dinlediğim bir yaşlıdan, bir teyzeden, amcadan neyse bir hikâyeyi direkt götürüp hiçbir işlem yapmadan çocuklara anlatırken işlemeye başladım...” (Ö3)

Masal anlatımında kullanılan rutinler: Bu konuya ilişkin olarak bir öğretmen görüş bildirmiştir. Bu öğretmenin bahsettiği rutinlere bakıldığında materyalli ve çocukları masal dinlemeye hazırlayıcı rutinler olduğu görülmektedir. Öğretmenin bu konudaki görüşü aşağıda sunulmuştur.

“...Bir gaz lambası aldım daha yeni, onu yakıyoruz ya da mum, bunlar güzel oluyor. Ortada bir örtü güzel oluyor. Özenli bir şekilde örtümü seviyorum masal kartlarımı işte mumumu gaz lambamı işte beni o masala bağlayacak ufak tefek figürler koymayı çok seviyorum... Hem onların estetik duygusu hem de benim için önemli olan şeyleri koyuyorum. Bir sepetim var benim. Onun içinde masal objelerimiz var bizim. Orada da gerçek kremimiz var. Oradaki gerçek kremi çıkarıyorum. Ama önce bir koklatıyorum. O kokuyla o masalı bağdaştırırsınlar diye o şekilde koklatıp, sürüp daha sonra masal kapısından giriyoruz, görünmez oluyoruz.” (Ö2)

Masal anlatımının çocukların gelişimlerine katkıları: Öğretmenlerin, çocuklara masal anlatmanın gelişimsel katkılarına yönelik görüşlerinin analizinden sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişime katkılar olarak üç kategori elde edilmiştir. En çok vurgulanan sosyal-duygusal katkılar; çocukların katılımı, aidiyet duygusu, öz güven, cesaret, duyguları kabul etme ve ifade etme, iletişim kurma ve pozitif sınıf iklimi sağlamadır. Bilişsel gelişim açısından, dikkat süresinde artış, göz teması kurma, hayal gücü ve yaratıcılık becerilerinde gelişme belirtilmiştir. Dil gelişimiyle ilgili olarak ise, dili kullanma, ifade edici dil becerileri ve okuma yazma farkındalığında olumlu etkiler gözlemlenmiştir. Aşağıda kategorilere göre öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Sosyal-duygusal gelişime katkılar

“...masal anlattıkları ve masal dinledikleri süreçte ...yetişkin soru sorduğunda öz güvenle cevap verebilme kapasiteleri artıyor.” (Ö4)

“Ben onu masalları dâhil ettiğim sınıf iklimlerinde çok yaşadım ve şöyle oluyor, hani hiç dönemin başında hiçbir grubun karşısında konuşabileceğini düşünemeyeceğimiz bir öğrenciniz bile bir anlatım serüvenine girebiliyor, bir mucize oluyor. Yani ait olma ve ifade eşikleri oldukça artıyor bence.” (Ö8)

“...Böyle sanki kendini daha farklı ifade ettikçe, kendine öz güveni arttıkça öz bakım becerilerinde de sanki böyle bariz gözle görülür, değişik bir cesaret geliyor.” (Ö7)

“...kendi kendilerine geçirecekleri bir zaman dilimi oluştuğunda burayı değerlendirme noktasında daha niteliksel şeyler yaşıyor. Yani çocuk sıkılmıyor, kendi kendine arkadaşlarına masal anlatmaya başladığını gözlemledim veya evde bunu ailesinden talep ediyorlar ve bu eve de yansımış oluyor...” (Ö1)

“Ben de sınıf yönetiminde masal anlatımının çok önemli bir katkı sağladığını düşünüyorum. Kriz yönetimi diye bir şey anlatılmıyor bize.” (Ö9)

“...Düşününce sınıfta 14 kişiyiz ve dört tanesi öyle özel öğrenci gibi olduğunu düşündüm ve gerçekten o öğrenciler bile masalın içine girebiliyorsa, ben onlarla mesela normalde zor göz teması kurabilirken, iletişimi zor kurabilirken ama masalın dünyasına girdiğimiz an onlar da pür dikkat dinliyorlar. Böyle çok şaşıryorum. Benimle iletişime geçiyorlar mesela. Bazen işte müzik katıyoruz, bazen şarkı katıyoruz. Onlar da katılıyorlar ve bu beni çok mutlu etmişti mesela. Keşke dedim dönemin başından beri anlatsaydım...” (Ö2)

“...pozitif bir sınıf iklimi oluşuyor. Dışlama durumları ve duygu kabulü gibi bu eşikler çok çok artıyor.” (Ö8)

Bilişsel gelişime katkılar

“... masal anlatmaya geçildiğinde o tekerleme ile birlikte çocuklar o gerçek dünyadan gerçekten hayal dünyasına giriyorlar ve böyle pür dikkat hiç konuşmadan, göz teması kurarak o masalı bitene kadar böyle sona kadar dinliyorlar... İçinde oluyorlar gerçekten masalın... Hiç görsel kullanmadan anlattığımız için masalları mesela masalın resmini yaptırıyorum bazen. Orada da o kadar çok yaratıcılıklarını ortaya çıkartan resimler oluyor ki hani bazen şey diyorum yani bu resmi ben bile yapamazdım...” (Ö6)

“...Sonra göz teması artıyor. Yani çocuk göz temasını eskiden daha çekimser kurarken anlattıktan ve dinledikten sonra bu gelişmeleri görebiliyorum ve çok hoşuma gidiyor benim bunları görmek. Dili kullanma becerileri artıyor.” (Ö4)

Dil gelişimine katkılar

“Dili kullanma becerileri artıyor...” (Ö4)

“Çocuklarda okuma yazma farkındalığı çok erken geliyor masal anlatınca. Mesela bir kitabı alıyorlar şey diyorlar, şimdi ben size okuyacağım kitap diyor ve açıyor, sanki okuyormuş gibi... Ben okuma yazma farkındalığını, kafiye keşfini, ses keşfini çok geliştirdiğini düşünüyorum aynı zamanda.” (Ö4)

Okul öncesi dönemde masal anlatımının yaygınlaştırılmasına yönelik öneriler: Öğretmenlerin masal anlatımının yaygınlaştırılmasına yönelik önerileri üç kategoride toplanmıştır: masal anlatımının ders olarak verilmesi, MEB, üniversiteler ve anlatıcıların iş birliğinde projeler yapılması ve bir anlatıcılık akademisi kurulması. Öğretmenlerin görüşleri kategoriler altında sunulmuştur.

Masal anlatımının ders olarak verilmesi

“Bu millî eğitimde yani alanında anlatıcılık konusunda kendini geliştirmiş okul öncesi öğretmenlerin yaygınlaştırılması ve aynı zamanda üniversite ders kapsamına girmesi gerekiyor bence. Sadece okul öncesi değil tüm öğretmenler için. Çünkü bizler geleceğin yetişkinlerini ve geleceğin eğitimcilerini yetiştiriyorsak eğer onların öncelikle hitap gücünün çok kuvvetli olması gerekiyor.” (Ö4)

“Gerçekten kriz yönetimi için çok etkin bir teknik. Müfredata böyle bir şey eklenebilir. Seçmeli ders olabilir yani böyle bir şey verilebilir.” (Ö9)

MEB, üniversiteler ve anlatıcılar iş birliğinde projeler yapılması

“Millî eğitim ve üniversiteler projeler yapıyor ya bazen o şekilde de olabilir. Yani bizler gönüllü bile gideriz. Öğrencilerle çalışmalar yaparız ya da onlar da gelebilirler.” (Ö6)

“Biz Pamukkale Üniversitesindeki okul öncesi bölümündeki arkadaşlarla da atölyeler yaptık. Derslere giriyoruz... UHAK (Uluslararası Hikâye Anlatım Kongresi) var aslında, bu konuda çalışmalar yapan... Ben katılmışım ve gerçekten kaliteli bir platform orası. Bu işe eğitimde iyi örneklerle varıncaya kadar işte masal anlatıcıları geliyor. Bu alanda yapılan iyi çalışmalar orada sergileniyor ama tabii ki daha geniş platformda üniversitelerde olabilir...” (Ö3)

Anlatıcılık akademisi kurulması

“Tüm masalcıları bir çatı altında toplayan, Seiba, Anadolu masalları gibi bir anlatıcılık akademisi kurulabilir. Herkesi kapsayan genel bir anlatıcılık akademisi olabilir.” (Ö4)

“...Evet, Anadolu masalları bizim toprağımız ama ben Afrika masalı anlatmaya bayılıyorum. Çok seviyorum. İskandinav masallarının da hastasıyım. Yani asıl işte masalın gerçek ruhunu kabul edip tek bir çatı altında birleştirmek, fayda sağlamak lazım.” (Ö3)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, öğretmenlerinin masal anlatımına ilişkin görüşlerini ve deneyimlerini ortaya koymak amacıyla odak grup görüşmesi tekniğinden faydalanmıştır. Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulguların alan yazını ile karşılaştırmalı olarak tartışılmasına, elde edilen genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Odak grup görüşmesinde öğretmenlerin kendi hikâyelerini anlatarak ısnmalarıamacıylamasallarlanasıltanıştıklarınave masalanlatırkenveyadinlerken kendilerini nasıl hissettiklerine cevap aranmıştır. Bu sorular öğretmenlerin masal anlatımına olan bakış açılarını ve bu süreçteki deneyimlerinin derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olmuştur. Öğretmenlerin masallarla tanışma süreçleri; aileden masal dinleyenler, sosyal medyadan tanışanlar ve öğretmeninden masal

dinleyenler olarak üç kategoride ele alınmıştır. Masallar, çocukların aileleri veya öğretmenleri ile güçlü bağlar kurmasını sağlar (Treewong, 2023). Bu bağlamda, masal anlatma ve dinleme alışkanlıklarının ailevi ve kültürel bağlarla şekillenmiş durumda olduğu söylenebilir. Ayrıca aile üyeleri tarafından anlatılan masallar, çocukların masallarla erken yaşta tanışmasını sağlar. Ortak bir hayalde buluşma durumu masal anlatım deneyimini unutulmaz kılar. Ailevi masal anlatma geleneği, çocukların masallara olan ilgisini ve bağlarını güçlendirir (Frude ve Killick, 2011). Öğretmenlerin çocukluk dönemindeki bu deneyimlerden etkilenecek günümüzde masal anlatımını benimsedikleri ve sınıflarındaki çocuklara benzer deneyimler yaşatmayı önemsedikleri söylenebilir. Bu bulgu, masal anlatımının nesiller arası bir kültür aktarımı aracı olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca sosyal medya gibi modern araçlar, masal anlatma ve dinleme alışkanlıklarını genişletebilir. Gürel ve Tıgılı (2014), sosyal medyanın katılımcı kültürle olan ilişkisi ve masal anlatımının değişen doğası üzerine çalışmışlardır. Sosyal medya platformları, tüketicilerin medyanın sunduğu ürünü sadece tüketmekle kalmayıp, onları yaratma isteğini de yerine getirdiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sosyal medyada gördüğü masal anlatım performansını gerçekleştirmek istemesinde bu yaratma isteğinin etkili olduğu söylenebilir.

Masalların öğretmenlere güven ve huzur veren bir deneyim sunduğu, onların kendilerini dış dünyadan izole olmuş ve korunaklı hissetmelerini sağladığı görülmüştür. Zethener (2013), çocukların masallar aracılığıyla korkularını uzak ve sembolik terimlerle keşfetmelerine izin verildiğini ve bu süreçte onların içsel baskılarını ve ahlaki sorumluluklarını işlemelerine yardımcı olduğunu belirtir. Masallar, çocukların içsel dünyalarında güvenli bir alan yaratarak onların duygusal büyümelerini destekler. Mitchell (2010), masalların karmaşık psikolojik süreçlerin alegorik temsilleri olarak görülebileceğini ve bireylerin temel insani eğilimleri hakkında içgörüler kazanmalarına yardımcı olarak yetişkinlik döneminde bile olsa insanlar için huzur ve güvenlik hissi yarattığını belirtmiştir. Öğretmenlerin güvenli ve huzurlu hissetmelerinin sebebi masalların, kendi psikolojik süreçlerini sembollerle güvenli bir alanda çözümlemelerine fırsat vermesi olabilir. Ayrıca, masalların iyileştirici etkisi olduğuna inanan öğretmenler, masalların zorlu duygularla başa çıkmada ve duygusal iyileşmede önemli bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Wulandari (2016) masal anlatımının eğlenceli olmalarının yanı sıra, dinleyicinin psikolojik travmalarını iyileştirmede de faydalı olduğunu belirtmiştir. Bu bulgular, masalların duygusal ve psikolojik bir destek mekanizması olduğunun bir göstergesi olabilir.

Öğretmenler, masalların çocuklara psikososyal destek, cesaret, duyguları ifade etme, hayal gücü ve hafıza gelişimi gibi katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Yapılan benzer araştırmalarda da öğretmenler, masalların çocukların gelişimine destek sağlayan etkili bir yöntem olduğu ve okul öncesi çocuklarına anlatılması konusunda hemfikirdir (Aydın, 2023; Şahin, 2011; Uç ve Tuncel, 2024). Ancak öğretmenler masalların yaş grubuna uygun seçilmesi gerektiği ve didaktik olmaktan kaçınılması gerektiği vurgulamıştır. Treewong (2023) çalışmasında, çocukların yaş, ilgi, algı ve beceri düzeylerinin masalların uygunluğu açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. Sugiyama (2008), anlatının bilgiyi nasıl ilettiğini ve bu bilginin insan çevresinde nasıl anlamlı hâle geldiğini incelediği araştırmasında, masal ve hikâye anlatımının bilgi aktarma işlevi üzerine tartışırken, didaktik olmanın sanatın özüne zarar verdiğini belirtmiştir. Didaktik öğretilerin, sanatın öznel, duygusal, estetik ve niteliksel yönlerini dışladığını savunmuştur. Bu nedenle öğretmenlerin de görüşlerinde belirttiği gibi çocuklara masal anlatımında didaktik bir üslupla bir şeyleri öğretmeyi amaçlamak yerine çocukların bilgileri kendilerinin inşa edebileceği boşluklar ve fırsatlar yaratmanın önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca, bu sonuçlar masal anlatımının pedagojik bir araç olarak nasıl kullanılabileceğine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Öğretmenlerin masal anlatma sıklığı, kendi planlamalarına, çocukların taleplerine, sınıf dinamiklerine göre değişiklik göstermektedir. Bazı öğretmenler belirli bir gün ve zaman diliminde masal anlattıklarını belirtirken, diğerleri daha esnek bir yaklaşım benimseyerek uygun anlarda ve çocukların isteklerine göre masal anlattıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum, masal anlatımının sınıf rutinlerine esnek bir şekilde entegre edilebileceğini göstermektedir. Sınıf rutinleri, ortamın bilişsel karmaşıklığını azaltarak öğretimin daha akıcı ve verimli bir şekilde ilerlemesini (Leinhardt vd., 1987) ve öğrenme topluluğu oluşturulmasını sağlar (Salmon, 2010). Bu nedenle öğretmenlerin masal anlatma rutinleri oluşturmalarının önemli olduğu söylenebilir. Alan yazınındaki araştırmalar; çocukların dikkatini toplamak ve geçiş sürecini daha akıcı hâle getirmek için etkinlikler arasında geçiş yaparken (Arnold vd., 2002) çocukların gün içinde öğrendiklerini pekiştirmeleri ve rahatlamaları için gün sonunda (Hester ve Francis, 1995), çocukların rahatlamaları ve yeniden odaklanmaları için yemek öncesi veya sonrası (Massey, 2003), çocukların güne başlamadan önce dikkatlerini toplamak ve motivasyonlarını artırmak için çember zamanlarında (Zhang ve Quinn, 2018) masal anlatmanın uygun olabileceğini belirtmiştir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin de benzer

şekilde çocukların ihtiyaç ve taleplerine göre masal anlatma rutinleri oluşturarak esnek ve çocuk merkezli bir yaklaşım benimsedikleri söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin masal seçiminde dikkate aldıkları kriterler ve bu kriterlerin çocuklar üzerindeki etkileri, masal anlatımının pedagojik ve psikolojik boyutlarını anlamak açısından önemlidir. Öğretmenler, çocukların en çok hayvan masallarını, zincirleme, eğlenceli ve doğayla ilgili masalları sevdiklerini gözlemlemiştir. Bu konuda alan yazınındaki araştırmalara bakıldığında; çocukların “Kırmızı Başlıklı Kız” gibi klasik (Tsitsani vd., 2012), hayvan karakterler içeren (McCrindle ve Odendaal, 1994), tanınmış fantezi unsurlarını içeren masalları (Eisen vd., 2022), yaşlarına ve kişisel ilgi alanlarına bağlı olarak farklı mizahi hikâye unsurlarını (Wendelin, 1980) ve doğayla ilgili masalları tercih ettiklerini (Simeonova-İngilizova, 2023) belirten çalışmalara rastlanmıştır. Bu tercihler öğretmenlerin görüşlerini desteklese de öğretmenler fantezi ve klasik masalları sevdiklerine yönelik bir görüşte bulunmamışlardır. Şahin’in (2011) araştırmasında öğretmenler, çocukların en çok masal kahramanları ve doğaüstü güçlerden etkilendikleri, masalların içeriği, anlatım biçimi ve üslubunun da çocuklar üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Mevcut çalışmada ise öğretmenler masal seçimi ile ilgili görüş bildirirken sadece sevdikleri birkaç tür üzerinde durmuşlardır. Ayrıca, öğretmenlerin kendi sevdikleri masalları daha içselleştirerek ve keyifle anlattıkları, bu nedenle çocukların da bu masalları daha çok sevdikleri görülmüştür. Çocukların iyi birer dinleyici olmalarına yardımcı olmak için onlarla birlikte bir hikâyenin tadını çıkararak anlatmak önemlidir (Smyth, 2005). Hikâye anlatımında dinleyiciler, anlatıcı ile yakınlık duygusu kuramadıklarında ya da anlatıcı coşku ile hikâyeye katılmadığında kendilerini hikâyenin bir parçası hissetmezler. Bu durum etkili bir hikâye anlatmak isteyen anlatıcının dikkat etmesi gereken en önemli etkidir. Bu nedenle öğretmenlerin, çocuklara hikâye anlatımı sırasında sevdikleri bir hikâyeyi coşku içinde paylaşmaları önemlidir (Sturm, 1999). Öğretmenlerin kendi sevdikleri masalları seçmelerinin, onların masal anlatımındaki motivasyonlarını artırmaya ve bu motivasyonun çocuklara da yansımaları sağladığı söylenebilir. Yine de masal seçiminde çocukların sevdikleri ve öğretmenlerin içselleştirdikleri masallar arasında bir denge kurulması, masal anlatımının etkisini ve niteliğini artırmak için önemli olabilir. Ancak öğretmenlerden sadece ikisinin masal seçimine dair görüş bildirmesi, bu konuda daha fazla veri toplanması gerektiğini düşündürmektedir.

Öğretmenlerin çoğu, masal anlatımı öncesinde birtakım hazırlıklar yaptığını belirtmiştir. Bu hazırlıklar arasında masalı okuma, yazma, dinleme, resim yapma, ilgili oyunlar veya çeşitli etkinlikler bulma, masalla ilgili nesneler kullanma, metni yaş grubuna uyarlama, masala tekerleme veya şarkı yazma ve ritim ekleme gibi etkinlikler bulunmaktadır. Dede (2017), çocuğun mümkün mertebe anlatıma dâhil edilmesini içeren interaktif anlatım kavramından bahsetmektedir. Bunun için masal anlatımı öncesinde sesler, tekrarlar, ritimler, duygular, sorular ve beden dilinin kullanımı üzerine çalışarak bir hazırlık sürecinin olabileceğini ve masal anlatımı öncesi çocuğu psikolojik olarak hazırlaması için anlatım mekânı oluşturmak, mum, ayna, ritim çubukları, duyu kutuları, anahtarlar, sandık gibi farklı nesnelerin kullanılabileceğini belirtmiştir. Aynı zamanda çocuğun bedenini hazırlamak için krem sürme oyunu yapılabileceğini ifade etmiştir. Ramsden ve Hollingsworth (2018) da “Hikâye Anlatma Sanatı” adlı kitabında hikâyenin ana hatlarını çıkarma, harita çizme, serbest anlatım, hayalde canlandırma gibi hazırlık süreçlerinden bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin de bunlara benzer hazırlık süreçlerini takip ettikleri söylenebilir. Bazı öğretmenler ise, daha doğaçlama bir yaklaşım benimseyerek grubun dinamiğine göre masalı anlattıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda Smyth (2005), aynı masalı her anlatıcının farklı bir yolla aktarabileceğini, bir anlatıcı, bir dinleyici ve bir masalın yeterli olduğunu, materyallerin masallardan daha önemli olmadığını, önemli olanın beden, ses, jest ve mimikleri etkili kullanarak kendine özgü bir şekilde masalın anlatılması gerektiğini belirtmiştir. Smyth’in bu yaklaşımı tam da öğretmenlerin özel hazırlıklar yapmadan içlerinden geldiği gibi anlatarak yeteneklerini sergilemelerini destekler niteliktedir denilebilir. Ancak, hazırlıksız anlatım masal anlatıcılığı konusunda uzun yıllar tecrübe edinmiş öğretmenler için daha uygun bir yöntem olabilir. Hazırlık aşamasının, masalın etkisini artırmak ve çocukların ilgisini çekmek için önemli olduğu söylenebilir.

Masal anlatımında kullanılan rutinler, öğretmenlerin masal anlatımını daha etkili ve ilgi çekici hâle getirmek için geliştirdikleri alışkanlıklar ve tekniklerdir (Dede, 2017). Masal anlatımında rutinler kullanma ile ilgili sadece bir öğretmen görüş bildirmiştir. Bu öğretmenin; çember ortasına örtü serme, örtünün ortasına masalla ilgili materyaller koyma, mum veya gaz lambası yakma gibi materyalli rutinleri ve masal kapısını açma, krem sürerek görünmez olma oyunu gibi masal dinlemeye hazırlık rutinleri bulunmaktadır. Bu rutinler, masal anlatımını daha ritüelistik ve anlamlı hâle getirerek çocukların masala daha

derinlemesine bağlanmalarını sağlayabilir. Ritüeller, öğretmenler ve çocuklar arasında bir topluluk oluşturulmasını sağlar ve çocukların aidiyet duygusunu artırır (Scully ve Howell, 2008). Ayrıca, çocuklar ile yetişkinlerin eğitimi ve dönüşümü için önemli bir araçtır (Hayes, 2015). Örneğin; Tassapoulou (2017), farklı duygusal, davranışsal ve bilişsel becerilere sahip okul öncesi dönem çocuklarının okula hazır bulunuşlukları ve sosyo-duygusal gelişimlerine hikâye anlatımının etkisini incelediği araştırmada hikâye anlatımlarının başında ve sonunda bir rutin olarak müziğin etkisinden faydalanmıştır. Her ne kadar bir öğretmen bu konuda yaptıklarını detaylı bir şekilde anlatmış olsa da rutinlerin ya da ritüellerin masal anlatımında kullanılmasının etkilerini ortaya koyan daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Öğretmenlerin en fazla sosyal ve duygusal gelişime yönelik faydalardan bahsettikleri dikkat çekmiştir. Sosyal ve duygusal gelişim açısından masalların çocukların aidiyet duygusunu, öz güvenini, cesaretini, duygularını kabul etme ve ifade etme becerilerini, iletişim becerilerini desteklediği, çocukların boş zamanlarında masal anlatarak diğerleriyle iletişime geçmesini sağladığını belirtilmiştir. Bilişsel gelişim açısından masallar, çocukların dikkat süresini artırmakta, göz teması kurma becerilerini geliştirmekte ve hayal gücü ile yaratıcılıklarını beslemektedir. Dil gelişimi açısından ise masallar, çocukların dili kullanma ve ifade edici dil becerilerini artırmakta, okuma yazma farkındalığını geliştirmektedir. Alan yazınında masal anlatımının çocukların gelişimini desteklediğine yönelik yapılan araştırmalarda; bilişsel, sosyal, duygusal (Dawim vd., 2016; Erickson, 2018; O'Neill, 2008; Okam, 2021; Roca ve Vicol, 2022; Tassapoulou, 2017; Xiao vd., 2023), karakter ve değer gelişimlerinde (Gayatri vd., 2023), bilimsel kavramları anlamalarında (Kampeza ve Delserieys, 2019), problem çözme (Kayılı ve Erdal, 2021), yaratıcılık (Phillips, 2000; Sari ve Hermansyah, 2022), kaygı yönetimi (Sekarini vd., 2023), dil (Isbell vd., 2004; Ahmed vd., 2022; Rafiola vd., 2022), dinleme (Köken, 2018; Kuyvenhoven, 2007; Warsih ve Maulidaty, 2021), karar verme (Dadashzade vd., 2022), erken okuryazarlık becerilerinde (Agosto, 2016; Collins, 1999; Maureen vd., 2018; Miller ve Pennycuff, 2008), farklı kültürel değerleri tanımlarında (Lenox, 2000), davranış sorunlarının iyileştirilmesinde (Aminimanesh vd., 2019), sınıf içi ilişkilerinin gelişmesinde (Kumari ve Yadav, 2017) ve saldırganlık düzeylerinin azalmasında (Bawono vd., 2021) etkili olduğunu ortaya koyan pek çok çalışma olduğu görülmektedir. Ayrıca, masal anlatımı ile özel gereksinimli çocukların

sınıf içi etkinliklere katılımının sağlandığı ifade edilmiştir. Bu konuda, Amel vd. (2023) yaptıkları çalışmada, oyun terapisi ve hikâye anlatımının dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) olan çocukların sosyal becerilerini anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalar, öğretmenlerin sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimini desteklediğine yönelik görüşlerini destekler niteliktedir. Mevcut araştırma ile benzer olarak öğretmenlerin görüşlerini inceleyen araştırmalarda da çocukların; sosyal-duygusal, dil, bilişsel gelişimlerine, özellikle hayal gücü, yaratıcılık, kendini ifade etme, öz güven (Şahin, 2011), paylaşma, empatik davranış, kendini tanıma, değer kazanımı, kültürel farkındalık, problem çözme, kavram öğrenme, sözcük dağarcığı, dinleme, üst düzey düşünme becerilerinin gelişimi (Uç ve Tuncel, 2024), dil gelişimi, kelime dağarcığı, yaratıcılık ve sosyal becerilerinin (Aydın, 2023) gelişimlerinde masal anlatımının faydalı olduğu belirtilmiştir. Bu alan yazını ile ortak sonuçlar, masal anlatımının çocukların çok yönlü gelişiminde ne kadar önemli bir rol oynadığını ve eğitimde etkin bir pedagojik araç olarak kullanılmasının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, öğretmenlerin masal anlatımını sınıf içi uygulamalarına daha fazla entegre etmeleri, çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanması açısından büyük bir öneme sahip olduğu sonucuna varılabilir.

Sonuç olarak bu çalışmada, masalların okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişimlerinde önemli bir yere sahip olduğu, masallar aracılığıyla çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerinin desteklendiği ve masal anlatımının eğitim süreçlerine değer kattığı görülmüştür. Masal anlatımının çocukların hayal gücünü besleyen, duygusal bağlar kurmalarını sağlayan ve kültürel değerleri aktaran bir araç olarak eğitimde önemli bir yer tutması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin masal anlatımını daha etkili kılmak için uygun hazırlık süreçleri ve rutinler geliştirmeleri önemlidir. Masal anlatımının didaktik olmaktan uzak, çocukların keşfetme ve öğrenme süreçlerini destekleyen bir şekilde uygulanması eğitimdeki etkinliğini artıracaktır. Öğretmenlerin masal anlatımına yönelik olumlu görüşleri, bu yöntemin eğitimde daha yaygın kullanılmasının gerekliliğini hakkında alan yazınında yapılmış araştırmaları destekler niteliktedir. Ancak, bu araştırma sonuçları öğretmenlerin görüş ve deneyimlerini öğrenmek için geliştirilen sorular doğrultusunda gerçekleştirilmiş bir odak grup görüşmesinin sonuçlarıyla sınırlıdır. Elde edilen bulguları destekleyecek, gözlem gibi tekniklerin kullanıldığı daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç vardır. Araştırmacılar, masal anlatımının etkili doğasını ortaya çıkarmak için öğretmen ve çocukların gözlemlendiği, çocukların deneyimlerinin

de araştırıldığı deneysel ve niteliksel araştırmalar yaparak bu konuyu daha derinlemesine inceleyebilirler. Öğretmenlere yönelik olarak MEB hizmet içi eğitimlerinin yanı sıra farklı kişi ve kurumlardan eğitim alan öğretmenlerin masal anlatımına daha hâkim oldukları gözlemlendiği için, öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri amacıyla farklı kişi ve kurumlardan eğitim almaya devam etmeleri önerilebilir. Ayrıca, masal seçiminde sadece Anadolu masallarını değil, farklı kültürlerin masallarını da araştırarak çocukların gelişim seviyesine uygun masallar anlatmaları teşvik edilebilir. Eğitim politikacılarına, okul öncesi eğitimde masal anlatımına daha fazla yer verilmesi ve öğretmenlerin bu konuda eğitim almalarının teşvik edilmesi önerilirken öğretmenlik yetiştirme müfredatlarına anlatıcılık konulu derslerin eklenmesi de değerlendirilebilir. Anlatıcılık eğitim kurumlarına, Anadolu masal anlatıcıları ve modern masal anlatıcılarını bir araya getiren bir anlatıcılık akademisi kurulması ve anlatıcılık eğitimlerinin yaygınlaştırılması tavsiye edilebilir. Akademisyenlere ise üniversiteler ile MEB arasında iş birliği projeleri geliştirilmesi, öğretmen adaylarına yönelik atölye çalışmaları düzenlemek üzere masal anlatıcılarının üniversitelere davet edilmesi ve anlatıcılıkla ilgili kapsamlı bilimsel organizasyonların (kongre, sempozyum, çalıştay, konferans, söyleşi vb.) gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Extended Summary

Introduction

Storytelling plays a crucial role in the transmission of tales and stories. In Turkey, this art is known as “hikâye anlatıcılığı” and “masal anlatıcılığı,” but in international literature, it is generally referred to as “storytelling” (Aydemir, 2021; Polletta et al., 2011). Fairy tales are universal narrative forms that include imaginary elements and extraordinary events (Yılmaz, 2012; Zipes, 2012) and are one of the most important sources of children’s literature (Propp, 2001). They nurture children’s spirits and imaginations while teaching them concepts like good and evil, right and wrong, preparing them for real life (Arıcı, 2008; Karatay, 2007). Moreover, fairy tales are a significant tool for children to acquire skills such as critical thinking, problem-solving, empathy, and creativity (Vučković, 2018). Parents and teachers have a critical role in introducing fairy tales to children who have not yet learned to read (Phillips, 2000). This study aims to reveal the experiences of preschool teachers who have received storytelling training and regularly tell fairy tales in their classrooms. Using the focus group interview method (Gülcan, 2021), the study examines teachers’ initial encounters with fairy tales, how storytelling makes them feel, and their views on telling fairy tales to children.

Method

This research was conducted using the phenomenology design, one of the qualitative research methods. Phenomenology focuses on the fundamental structure of experience and how it is conveyed to consciousness (Merriam, 2018). The design was chosen to reveal the views of teachers who have experience in storytelling to preschool children. The study group consists of nine preschool teachers from different cities in Turkey. Determined by the criterion sampling method, one of the purposeful sampling types, the teachers were selected from volunteers who had received storytelling training and had experience telling fairy tales to children (Büyüköztürk et al., 2018). All participants are women aged between 30-43, with teaching experiences ranging from 6-21 years. Data were collected using the focus group interview technique (Christensen et al., 2015; Gülcan, 2021). A 70-minute interview was conducted on April 16, 2023, via an online video conferencing platform with a moderator and observer present. Questions prepared before the interview were shaped based on literature review and expert opinions. Content analysis technique was used for data analysis. In accordance with ethical principles, the personal information of the teachers was coded as T1, T2, ..., T9. Significant concepts and key expressions were coded and grouped under similar themes. To ensure reliability, Miles and Huberman's (1994) formula was used, resulting in a 90% reliability rate.

Findings

The content analysis revealed teachers' views and experiences regarding storytelling, grouped under eight main themes, along with suggestions for its dissemination.

Introduction to Tales: Teachers encountered tales through family members, social media, or their own teachers. Most were introduced to tales by listening to family members during childhood. Some developed interests after seeing storytellers on social media or listening to tales from primary school teachers.

Emotional Impact of Tales: Tales evoked feelings of safety, peace, and healing. Teachers expressed that tales reminded them of the secure and peaceful feelings of childhood and had a spiritually healing effect.

Views on Storytelling: All teachers agreed that storytelling should be integral in preschool education. They emphasized the developmental contributions of tales and the importance of selecting age-appropriate, non-didactic stories.

Frequency of Storytelling in Class: Teachers varied in storytelling frequency; some told tales whenever children requested, while others scheduled storytelling once a week.

Criteria for Selecting Tales: Two approaches emerged: choosing tales that children enjoy and ones that teachers themselves prefer. Teachers favored chain tales, entertaining stories, nature-related tales, and animal stories that captivate children's interest. They noted that telling tales they love enhances effectiveness.

Preparation Approaches for Storytelling: Teachers either prepared in advance or told tales improvisationally. Most prepared by reading, writing, listening to the tale beforehand, drawing illustrations, and planning activities. Some preferred improvisation based on immediate feelings and group reactions.

Routines Used in Storytelling: Routines involved using materials and preparing children to listen. Teachers used items like gas lamps, candles, special cloths, and story objects to create a special atmosphere and ready children for storytelling.

Contributions to Children's Development: Storytelling positively impacted children's social-emotional, cognitive, and language development. It enhanced self-confidence, courage, a sense of belonging, and fostered a positive classroom climate. Cognitively, it improved attention span, eye contact, imagination, and creativity. In language development, it boosted language use skills and literacy awareness.

Suggestions for Disseminating Storytelling: Teachers made the following suggestions to promote storytelling: offering storytelling as a course in education faculties, conducting projects in collaboration with the Turkish Ministry of National Education, universities, and storytellers, and establishing a storytelling academy that brings together all storytellers.

Discussion, Conclusion, and Suggestions

This study examined preschool teachers' views and experiences with storytelling. Teachers generally became acquainted with tales through family, highlighting storytelling's role in cultural transmission (Frude & Killick, 2011). Social media increased interest in storytelling, stimulating creativity among teachers (Gürel & Tıgılı, 2014). Tales provided feelings of trust and peace, offering emotional and psychological support (Mitchell, 2010; Wulandari, 2016). Teachers emphasized tales' contributions to children's social, emotional, and cognitive development (Phillips, 2000; O'Neill, 2008) and stressed selecting age-appropriate, engaging stories while avoiding didacticism (Sugiyama, 2008; Treewong, 2023). Storytelling frequency and routines varied based on planning and children's demands. Establishing routines positively affected the classroom climate and supported learning (Leinhardt et al., 1987). Children preferred animal and nature-related tales, and teachers were more effective when telling stories they loved (Tsitsani et al., 2012; Smyth, 2005). Preparation enhanced storytelling impact (Dede, 2017), and routines and materials helped children focus (Hayes, 2015). To disseminate storytelling, increasing teacher training, adding storytelling courses to curricula, and strengthening institutional collaboration are essential.

In conclusion, storytelling is an effective pedagogical tool contributing to children's multidimensional development. Teachers should integrate storytelling into classroom practices and pursue professional development in this area. Future research should comprehensively examine storytelling's effects and aid in enhancing practices.

Teşekkür: Araştırmaya katılmayı kabul ederek görüş ve deneyimlerini içtenlikle açıklayan okul öncesi öğretmenlerine katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Yazar Katkıları: Birinci yazar: kavramsallaştırma, literatür taraması, metodoloji, veri toplama, veri analizi, yazma. İkinci yazar: metodoloji, veri toplama, veri analizi, denetleme, inceleme ve düzenleme.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında hiçbir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Beyanı: Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler”e dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Etik Kurul İzni: Araştırmanın gerçekleştirilmesi için gerekli etik kurul izni, 12.04.2023 tarih ve 05 sayılı toplantısında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından verilmiştir.

Finansman: Bu araştırma herhangi bir fon almamıştır.

Telif Hakları: Millî Eğitim dergisinde yayımlanan çalışmaların Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Yazma Yardımı için Yapay Zekâ Kullanımı: Makale yazımında yalnızca İngilizce çevirideki hataları tespit etmek amacıyla yapay zekâdan faydalanılmıştır. Yazarlar, bunun dışında yazma yardımı için yapay zekâ kullanmadığını beyan ederiz

Kaynakça

- Agosto, D. E. (2016). Why storytelling matters: unveiling the literacy benefits of storytelling. *Children and Libraries*, 14(2), 21-26. <https://doi.org/10.5860/cal.14n2.21>
- Ahmed, M., Inam, D., & Saif, J. (2022). Effect of Storytelling on Listening Skills and Vocabulary of Preschool Children. *Journal of Early Childhood Care and Education*, 5(2), 13-30. <https://doi.org/10.30971/jecce.v5i2.1297>
- Amel, A., Rahnamaei, H., & Hashemi, Z. (2023). Play therapy and storytelling intervention on children's social skills with attention deficit-hyperactivity disorder. *Journal of Education and Health Promotion*, 12(317), 1-7. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_1104_22
- Aminimanesh, A., Ghazavi, Z., & Mehrabi, T. (2019). Effectiveness of the puppet show and storytelling methods on children's behavioral problems. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 24(1), 61-65. https://doi.org/10.4103/ijnmr.IJNMR_115_15
- Arıcı, A. (2008). Eğitimde masalın yeri. *İlköğretmen Dergisi*, 17, 6-9.
- Arnold, D., Fisher, P., Doctoroff, G., & Dobbs, J. (2002). Accelerating math development in Head Start classrooms. *Journal of Educational Psychology*, 94(4), 762-770. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.94.4.762>
- Aydemir, B. (2021). Gelenekselden çağdaş olana Türk hikâye anlatıcılığında temel motivasyonlar (Model anlatıcılar ışığında). *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 370-387. <https://doi.org/10.21733/ibad.883565>
- Aydın, H. (2023). Okul öncesi eğitimde masal anlatımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi*, 4(1), 1-12.
- Bakırcı, N. (2022). Çocuk eğitiminde hayvan masallarının işlevi. *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 29, 1-15. <https://doi.org/10.12992/TURUK1214>

- Bawono, Y., Febriana, K., & Setyaningsih, S. (2022). Storytelling: An Effort to Reduce Aggressiveness Madurese Pre-School Children. *Biopsikososial: Jurnal Ilmiah Psikologi Fakultas Psikologi Universitas Mercubuana Jakarta*, 5(1), 394-406. <https://doi.org/10.22441/biopsikososial.v5i1.14570>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: desen ve analiz*. (A. Aypay Çev. Ed.). Anı Yayıncılık.
- Collins, F. (1999). The use of traditional storytelling in education to the learning of literacy skills. *Early Child Development and Care*, 152(1), 77-108. <https://doi.org/10.1080/0300443991520106>
- Dadashzade, E., Ziaei, M. A., & Pourasad, A.-H. (2022). The effectiveness of storytelling on decision-making of preschool children. *Technium Social Sciences Journal*, 35(1), 50-57. <https://doi.org/10.47577/tssj.v35i1.7307>
- Davim, M. V. C., Davim, R. M. B., & Silva, D. C. (2016). Reflective analysis of the importance in the act of storytelling in early childhood education. *Journal of Nursing UFPE/Revista De Enfermagem UFPE*, 10(12), 4664-4671. <https://doi.org/10.5205/reuol.9978-88449-6-ED1012201630>
- Dede, A. (2017). *Hadi masal anlatalım*. Taze Kitap.
- Eisen, S., Taggart, J., & Lillard, A. (2022). Children prefer familiar fantasy, but not anthropomorphism, in their storybooks. *Journal of Cognition and Development*, 24(1), 129-141. <https://doi.org/10.1080/15248372.2022.2144317>
- Erickson, E. (2018). *Effects of storytelling on emotional development* [Unpublished master thesis]. St. Catherine University.
- Farantika, D., Shofwan, A. M., & Purwaningrum, D. (2022). The benefits and purpose of storytelling for early childhood education. *Jurnal Sinda*, 2(2), 122-129. <https://doi.org/10.28926/sinda.v2i2>

- Frude, N., & Killick, S. (2011). Family storytelling and the attachment relationship. *Psychodynamic Practice*, 17(4), 441-455. <https://doi.org/10.1080/14753634.2011.609025>
- Gayatri, S., Ariastuti, I., Rahayu, R., & Yuhandri, Y. (2023). Instilling children's characters through storytelling methods in preschool education. *Sawerigading*, 29(2), 205-221. <https://doi.org/10.26499/sawer.v29i2.1268>
- Gregor, M. E. (2010). *Storytelling in the Home, School, and Library, 1890-1920* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Oregon.
- Gülcan, C. (2021). Nitel bir veri toplama aracı: Odak (focus) grup tekniğinin uygulanışı ve geçerliliği üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergisi*, 4(2), 94-108. <https://doi.org/10.5205/reuol.9978-88449-6-ED1012201630>
- Gürel, E., & Tıgılı, Ö. (2014). New world created by social media: Transmedia storytelling. *Journal of Media Critiques*, 1(1), 35-65.
- Hayes, S. (2015). Examining Ritual in a Reggio-Inspired Preschool. *Journal of Inquiry and Action in Education*, 6(2), 38-52. <https://digitalcommons.buffalostate.edu/jiae/vol6/iss2/3>
- Hester, S., & Francis, D. (1995). Words and pictures: Collaborative storytelling in a primary classroom. *Research in Education*, 53(1), 65-88. <https://doi.org/10.1177/003452379505300107>
- Isbell, R., Sobol, J., Lindauer, L., & Lowrance, A. (2004). The effects of storytelling and story reading on the oral language complexity and story comprehension of young children. *Early Childhood Education Journal*, 32(3), 157-163. <https://doi.org/10.1023/b:ecej.0000048967.94189.a3>
- Kampeza, M., & Delserieys, A. (2019). Approaching change of state in early childhood education: the design of a teaching intervention based on storytelling. *Educational Journal of the University of Patras UNESCO Chair*, 6(1), 89-98. <https://doi.org/10.26220/une.2955>
- Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-477.

- Kayılı, G., & Erdal, Z. (2021). Children's problem solving skills: Does drama based storytelling method work?. *Journal of Early Childhood Research*, 2(1), 43-57. <https://doi.org/10.37291/2717638X.20212164>
- Kepez, B. S. (2020). *Yaşayan geleneksel ve modern masal anlatıcıları: Bağlamsal kurama göre çözümleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Köken, C. (2018). *48-60 aylık çocukların hikâye anlatım teknikleri kullanılarak hikâyeyi hatırlama becerilerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi.
- Kumari, A., & Yadav, R. (2017). Developing relationship skills among students: Role of storytelling. *Educational Quest: An International Journal of Education and Applied Social Sciences*, 8(3), 447-451. <https://doi.org/10.5958/2230-7311.2017.00091.5>
- Kuyvenhoven, J. C. (2005). *In the presence of each other: A pedagogy of storytelling* [Unpublished doctoral dissertation]. University of British Columbia.
- Kuyvenhoven, J. C. (2007). "What happens inside your head when you are listening to a story?" Children talk about their experience during a storytelling. *Storytelling, Self, Society*, 3(2), 95-114. <https://doi.org/10.1080/15505340701282755>
- Leinhardt, G., Weidman, C., & Hammond, K. (1987). Introduction and integration of classroom routines by expert teachers. *Curriculum Inquiry*, 17(2), 135-176. <https://doi.org/10.1080/03626784.1987.11075284>
- Lenox, M. F. (2000). Storytelling for young children in a multicultural world. *Early Childhood Education Journal*, 28(2), 97-102. <https://doi.org/10.1023/A:1009599320835>
- Lewis, B. A. (2021). *Social emotional stories: Lessons and learning from plants and animals*. Free Spirit Publishing.
- Massey, S. L. (2003). Teacher-child conversation in the preschool classroom. *Early Childhood Education Journal*, 31(4), 227-231. <https://doi.org/10.1023/B:ECEJ.0000024113.69141.23>

- Maureen, I. Y., van der Meij, H., & de Jong, T. (2018). Supporting literacy and digital literacy development in early childhood education using storytelling activities. *International Journal of Early Childhood*, 50(3), 371-389. <https://doi.org/10.1007/s13158-018-0230-z>
- McCrindle, C., & Odendaal, J. (1994). Animals in books used for preschool children. *Anthrozoos*, 7(2), 135-146. <https://doi.org/10.2752/089279394787001998>
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Ed. Selahattin Turan,). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal eser 2009'da yayımlandı)
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook* (2nd ed). Sage.
- Miller, S., & Pennycuff, L. (2008). The power of story: Using storytelling to improve literacy learning. *Journal of Cross-Disciplinary Perspectives in Education*, 1(1), 36-43. <http://wmpeople.wm.edu/asset/index/mxtsch/storytelling>
- Mitchell, M. (2010). Learning about ourselves through fairy tales: Their psychological value. *Psychological Perspectives*, 53(3), 264-279. <https://doi.org/10.1080/00332925.2010.501212>
- Okam, C. L. (2021). On children: A study of storytelling, affective education and child's respect. In E. Dąbrowa and A. Odrowąż-Coates (Eds.), *Education and the Challenges of the Multicultural World* (pp. 75-92). Maria Grzegorzewska University Press.
- O'Neill, B. E. (2008). *Storytelling and creative drama: A dynamic approach to inclusive early childhood education* [Unpublished doctoral dissertation]. Columbia University.
- Oruç, Ş., ve Çağır, S. (2020). Masal anlatıcılarına göre masal anlatıcılarında olması gereken özellikler. *Journal of Human and Social Sciences*, 3(2), 707-723.
- Phillips, L. G. (2000). Storytelling: The seeds of children's creativity. *Australasian journal of early childhood*, 25(3), 1-5. <https://doi.org/10.1177/183693910002500302>

- Phillips, L. G. (2010). *Young Children's active citizenship: storytelling, stories and social actions* [Unpublished doctoral dissertation]. Queensland University of Technology.
- Polletta, F., Chen, P. C. B., Gardner, B. G., & Motes, A. (2011). The sociology of storytelling. *Annual review of sociology*, 37(1), 109-130. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-081309-150106>
- Propp, V. (2001). *Masalın biçim bilimi*. (Çev. Mehmet Rifat-Sema Rifat). Om Yayınları. (Orijinal eser 1954'te yayımlandı)
- Rafiola, R. H., Anggraini, D., & Sari, V. N. (2022). The effectiveness of storytelling method to increase language development in early childhood. *Journal of Early Childhood Education*, 7(3), 461-471. <https://doi.org/10.26618/jed.v7i3.8140>
- Ramsden, A., & Hollingsworth, S. (2018). *Hikâye anlatma sanatı*. İletişim Yayınları.
- Roca, M., & Vicol, M. (2022). The impact of storytelling on the preschoolers' psycho-emotional development. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 14(4Sup1), 217-233. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4Sup1/668>
- Salmon, A. (2010). Engaging young children in thinking routines. *Childhood Education*, 86(3), 132-137. <https://doi.org/10.1080/00094056.2010.10523133>
- Sari, A., & Hermansyah, H. (2022). The effect of teacher communication through storytelling method on the creativity level of kindergarten students in bekasi city. *International Journal of Emerging Issues in Early Childhood Education*, 4(1), 29-41. <https://doi.org/10.31098/ijeiece.v4i1.883>
- Scully, P., & Howell, J. (2008). Using rituals and traditions to create classroom community for children, teachers, and parents. *Early Childhood Education Journal*, 36, 261-266. <https://doi.org/10.1007/S10643-008-0279-7>

- Sekarini, A. R., Galleryzki, A. R., Miranda, I. P., & Lestari, D. A. (2023). Story telling and playing stacking blocks effective in reducing children anxiety in early childhood education. *South Asian Research Journal of Nursing and Healthcare*, 5(5), 61-64. <https://doi.org/10.36346/sarjnhc.2023.v05i05.001>
- Simeonova-Ingilizova, M. (2023). The Educational Role of Fairy Tales in Preschool (6-7 Year Old). *Pedagogical Forum*, 2, 42-55. <https://doi.org/10.15547/pf.2023.013>
- Smyth, J. (2005). *Storytelling with young children*. Early Childhood Australia Inc. <https://eric.ed.gov/?id=ED488942>
- Sturm, B. W. (1999). The enchanted imagination: Storytelling's power to entrance listeners. *School Library Media Research*, 2(6), 1-21.
- Sugiyama, M. (2008). Information is the stuff of narrative. *Style*, 42(2-3), 254-260. <https://www.jstor.org/stable/10.5325/style.42.2-3.254>
- Şahin, M. (2011). Masalların çocuk gelişimine etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Millî Folklor*, 23(89), 208-219.
- Tassopoulou, E. (2017). *Impact of storytelling on school readiness and socio emotional development of preschool age children* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Bolton.
- The National Storytelling Network (n.d.). *What is Storytelling?* <https://storynet.org/what-is-storytelling/>
- Treewong, P. (2023). Fairy tales and promotion of early childhood development. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 24(3), 105-113. <https://doi.org/10.57260/rcmrj.2023.264131>
- Tsitsani, P., Psyllidou, S., Batzios, S., Livas, S., Ouranos, M., & Cassimos, D. (2012). Fairy tales: A compass for children's healthy development a qualitative study in a Greek island. *Child: care, health and development*, 38(2), 266-72. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2011.01216.x>

- Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 27 Temmuz 2024).
- Uç, Z., ve Tuncel, İ. (2022). Okul öncesi eğitimde Anadolu masal anlatıcılığının kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Millî Eğitim*, 53 (242), 1085-1112. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1230587>
- Vučković, D. (2018). A fairy tale (R)evolution: The value and the critical reading of fairy tales in the contemporary educational context. *History of Education and Children's Literature*, 13(2), 309-336.
- Warsih, & Maulidaty, I. E. (2021). The effect of storytelling methods on the ability of owning early children. *Literasi Nusantara*, 1(2), 111-127. <http://journal.citraddharma.org/index.php/literasinusantara/article/view/77>
- Wendelin, K. (1980). Taking Stock of Children's Preferences in Humorous Literature. *Reading Psychology*, 2(1), 34-42. <https://doi.org/10.1080/0270271800020107>
- Wright, A. (1995). *Storytelling with children*. Oxford University Press.
- Wulandari, M. D. (2016). Storytelling method as the child friendly school implementation. In E. Dąbrowa and A. Odrowąż-Coates (Eds.), *The first international conference on child - friendly education* (pp. 141-147). Universitas Muhammadiyah Surakarta. <http://hdl.handle.net/11617/7205>
- Xiao, M., Amzah, F., & Rong, W. (2023). Experience of beauty: Valuing emotional engagement and collaboration in teacher-child storytelling activities. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 22(2), 165-187. <https://doi.org/10.26803/ijlter.22.2.10>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2012). Çocuk eğitiminde masalın yeri (Binbir gece masalları örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2012(25), 299-306.

- Zehetner, A. (2013). Why fairy tales are still relevant to today's children. *Journal of paediatrics and child health*, 49(2), 161-162. <https://doi.org/10.1111/jpc.12080>
- Zhang, C., & Quinn, M. (2018). Promoting Early Writing Skills through Morning Meeting Routines: Guidelines for Best Practices. *Early Childhood Education Journal*, 46, 547-556. <https://doi.org/10.1007/S10643-017-0886-2>
- Zipes, J. (2012). *The irresistible fairy tale: The cultural and social history of a genre*. Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400841820>